

РЕШЕНИЕ

№ 37147

гр. София, 11.11.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, V КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 23.10.2025 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Пламен Горелски

ЧЛЕНОВЕ: Маргарита Йорданова
Димитър Петров

при участието на секретаря Албена Илиева и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **7253** по описа за **2025** година докладвано от съдия Пламен Горелски, и за да се произнесе взе предвид следното:

Съдебното производство е по реда на чл. 285, ал. 1, изр. второ, вр. чл. 3 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража, вр. Глава дванадесета от Административнопроцесуалния кодекс.

Адвокат С. И., като пълномощник на А. Н. С. е оспорил от негово име постановеното от Административен съд София – град, 11^{-ти} състав Решение № 13630/17.04.2025 г., по адм. дело № 3066/2024 г., с което Съдът отхвърлил исковата му молба срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, при Министерство на правосъдието, за обезщетяване на неимуществени вреди („негативни изживявания, в резултат на унижително и нечовешко отнасяне - фрустрация, унижение, безпомощност и малоценност, тревожност и притеснения“), в размер на 5 727 лева, заедно с законните лихви от подаване на исковата молба, до окончателното изплащане. Дефинираните вреди са обвързани с твърдения за непроведени на ищеца, като лишен от свобода профилактични медицински прегледи, реимунизация и флуорографско изследване, в периода от 25.03.2019 г., до 25.03.2024 г. С Определение № 17819/26.05.2025 г. Съдът е изменил решението си, в частта за разноските, отменяйки диспозитива, с който е осъдил ищеца да заплати на ответника юрисконсултско възнаграждение, в размер на 100 лева.

Ответникът ГД „Изпълнение на наказанията“ е заявил оспорване на съдебното решение в частта за разноските, отменено с Определение № 17819/26.05.2025 г., като по същество касационната инстанция приема, че се оспорва определението (арг. чл. 248, ал. 3, изр. второ ГПК и чл. 176а, ал. 3 АПК, в сила от 05.08.2025 г.).

Адвокат С. И. поддържа касационната жалба, с която се твърди наличието на касационни

основания, по смисъла на чл. 209, т. 3 АПК. Излагат се конкретни доводи и аргументи, вкл. с цитати и коментари на текстове от ЗИНЗС, от издадените от министъра на Министерство на здравеопазването Наредба № 8/03.11.2016 г. „за профилактичните прегледи и диспансеризацията“ и Наредба № 15/12.05.2005 г. „за имунизациите в РБ“. Обсъдени са представените от ответника медицински документи, касаещи здравословния статус на ищеца, които са оценени като недостатъчни да обосноват заключителните изводи на първоинстанционния съд за неоснователност на исковата молба. Искането е за отмяна на съдебното решение и за осъждане на ответника да заплати обезщетението или делото да бъде върнато за ново разглеждане от друг съдебен състав. Претендират се и разноски за адвокатско възнаграждение. Оспорва се касационната жалба на ответника, против Определение № 17819/26.05.2025 г.

Ответникът - ГД „ИН“, посредством упълномощен юрисконсулт: оспорва касационната жалба на ищеца А. Н. С. и поддържа касационната си жалба за изменение съдебното решение, в частта за разноските.

Прокурорът от Софийска градска прокуратура дава заключение за неоснователност на касационните жалби.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. – ГРАД, V^{ти} тричленен състав, като анализира и обсъди наличните в делото доказателства, оспореното съдебно решение и възраженията на страните, приема следното.

Касационните жалби са процесуално допустими. Касационната жалба от А. Н. С., против Решение № 13630/17.04.2025 г. на Административен съд София - град, 11^{ти} състав, по адм. дело № 3066/2024 г. е неоснователна. Неоснователна е и касационната жалба от ГД „Изпълнение на наказанията“, против Определение № 17819/26.05.2025 г.

Разпоредбата на чл. 285, ал. 1 ЗИНЗС постановява, че исковите срещу Държавата за вреди, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията, в резултат на нарушения на чл. 3 от същия закон се разглеждат по реда на Глава единадесета АПК (чл.чл. 203 – 207), като за неуредените въпроси за имуществената отговорност се прилагат разпоредбите на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди. Член 1 и чл. 4 от ЗОДОВ вменяват на Държавата отговорност за вредите, причинени на граждани от незаконосъобразни актове, действия и бездействия на техни органи и длъжностни лица, при или по повод изпълнение на административна дейност и задължението за обезщетяване на всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това, дали са причинени виновно от длъжностното лице.

С исковата си молба ищецът е претендирал заплащане на обезщетение за дефинираните и посочени по – горе неимуществени вреди, претърпени през конкретно посочен период от време и обвързани с конкретни твърдения за бездействие от страна на ответника по задължения, произтичащи от разпоредбата на чл. 140 ЗИНЗС, Наредба № 8/03.11.2016 г. „за профилактичните прегледи и диспансеризацията“ и Наредба № 15/12.05.2005 г. „за имунизациите в РБ“. Твърденията са именно, че през исковия период (три години) ответникът не е изпълнил задължението си по чл. 140, ал. 1 ЗИНЗС да осигури на ищеца - пребиваващ в място за лишаване от свобода, със статус „лишен от свобода“ „най-малко веднъж годишно“ извършване на „профилактичен преглед, флуорографски и лабораторни изследвания“ и провеждане на „задължителните планови имунизации и реимунизации“. В случая с исковата молба ясно е заявено твърдение за бездействие на орган или длъжностно лице/лица от ГД „ИН“, при или по повод изпълнението на административна дейност.

Нормата на чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС възлага на ответника тежестта да докаже, че ищецът не е бил поставен в неблагоприятни, по смисъла на чл. 3, ал. 2, вр. ал. 1 ЗИНЗС условия. Разпоредбата на

чл. 3, ал. 2 ЗИНЗС приравнява на „нечовешко и унизително отношение“, по смисъла на ал. 1 и: „поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждаят чувство на страх, незащитеност или малоценност“. С оглед ал. 2 на чл. 3 ЗИНЗС следва да бъде прието, че ищецът твърди „липса на медицинско обслужване“. В тази връзка неоснователно първоинстанционният съд, като анализирал нормите на чл.чл. 128, 129, 133 и 135 ЗИНЗС приел, че: „в исковата молба не са изложени обстоятелства за неосъществена конкретна административна дейност, довела до соченото в нея въздействие върху психическото състояние на ищеца - фрустрация и чувство на унижение, безпомощност и малоценност, тревожност и притеснение“. Споделени обаче са мотивите за липса на „данни и твърдения от страна на ищеца, за настъпило внезапно заболяване, което да налага конкретна, респективно периодична профилактика, неосъществяването на която да е довело да влошаване на здравословното му състояние; няма данни за времето, посочено в исковата молба да е потърсил медицинска помощ и такава да не му е осигурена или отказана - напротив, през процесния период два пъти е бил приет и лекуван в ССБАЛС – вътрешно отделение, правени са му съответни изследвания“.

Видно от оспорваното съдебно решение Съдът е кредитирал представени от страна на ответника и описани в решението: „два броя епикризи от проведеното лечение в Специализираната болница за активно лечение на лишени от свобода – вътрешно отделение през 2019 г. – месец април и месец юли; резултати от направени кръвни изследвания от 06.08.2020 г.; резултат от образно изследване на бял дроб, от 15.04.2019 г.; допълнително са постъпили още документи от медицинското досие на л.св. А. Н. С. - искане за образно изследване, от 30.01.2024 г.“.

Разпоредбата на чл. 140, ал. 1 ЗИНЗС е императивна и постановява, че „на всеки лишен от свобода най-малко веднъж годишно се извършват профилактичен преглед, флуорографски и лабораторни изследвания и се провеждат задължителните планови имунизации и реимунизации“. Представените от ответника медицински документи са дали основание на Съда да приеме за установено, че: „за времето, посочено в исковата молба- от 25.03.2019 г. до 25.03.2024 г. ищецът два пъти е бил лекуван в СБАЛЛС – С. с диагноза.....;извършени са му рентгенографски изследвания на бял дроб, пълна кръвна картина, урина, Х., чернодробни ензими и др.; при тези данни неоснователни се явяват твърденията в исковата молба за нарушение по чл. 3, ал.2 от ЗИНЗС; не се установява на А. Н. С. да са били извършвани профилактични прегледи и задължителни планови имунизации и реимунизации по чл.140, ал.1 от ЗИНЗС“. Така Съдът изрично е приел неизпълнение от страна на ответника, на задължението му по чл. 140 ЗИНЗ, с оглед на което е лишен от смисъл въведеният от адвоката спор, дали, как и качествено ли са извършвани профилактични прегледи на лишения от свобода. Мотивите на Съда да отхвърли като неоснователна исковата молба са, че: „От установеното неизпълнение на чл. 140, ал. 1 от ЗИНЗС - единствено неизвършени ежегодни профилактични прегледи не следва автоматично обезщетяване за вреди, съобразно личното, субективно усещане на ищеца; неизвършването на профилактични прегледи не се е отразило негативно на здравословното състояние на ищеца, не е довело до соченото в исковата молба състояние“. С други думи, за да отхвърли исковата молба е приел, че фактът на неизвършени в съответствие с чл. 140, ал. 1 ЗИНЗС ежегодни профилактични прегледи не представлява обстоятелство, по смисъла на чл. 3, ал. 2, вр. ал. 1 с.з. – „липса на медицинско обслужване“ и не е с интензитет до степен да бъде прието, че ищецът е бил подложен на

„нечовешко, унизително отношение“. Оборимостта на презумпцията по чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС („настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното“) не освобождава ищеца от отговорността да проведе от своя страна пълно и главно доказване (см. чл. 154, ал. 1 ГПК) на твърдението за понесени неимуществени вреди, обосновавайки и доказвайки степента (интензитета) и размера им. Ищецът А. Н. С., представляван от адвокат не е ангажирал каквито и да е доказателства (гласни и/или писмени) в подкрепа на твърдението да е претърпял неимуществени вреди, изразяващи се в: (цитат) „негативни изживявания, в резултат на унизително и нечовешко отнасяне - фрустрация, унижение, безпомощност и малоценност, тревожност и притеснения“. За да бъде реализирана презумпцията по чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС ищецът е дължал да обоснове и докаже, че действително е понесъл абстрактно формулираните „негативни изживявания“, понеже (установено от представените епикризи) е страдал преди и по време на исковия период от няколко хронични заболявания, за лечението на които Администрацията на затвора е осигурявала, вкл. болнично лечение. Липсват твърдения и доказателства в подкрепа на твърдението, че именно неизпълнението на задължението по чл. 140, ал. 1 ЗИНЗС е причинило на ищеца „негативни изживявания, в резултат на унизително и нечовешко отнасяне - фрустрация, унижение, безпомощност и малоценност, тревожност и притеснения“, които да са различни от изживяванията, обичайно съпътстващи битието на човек с посочените в наличните в делото медицински епикризи диагнози на заболявания. В този ред на мисли, в мотивите на т. нар. „пилотно решение“ на Европейския съд по правата на човека, по съединени жалби №№: 36925/10, 21487/12, 72893/12, 73196/12, 77718/12 и 9717/13 (Н. и др. срещу България), според което: „за да попадне в обхвата на член от Конвенцията за правата на човека и основните свободи малтретирането трябва да достигне минимално ниво на суровост; оценката на този минимум е относителна и зависи от всички обстоятелства по делото, като продължителността на отношението, физическите и психическите последици и в някои случаи пола, възрастта и здравословното състояние на жертвата; в оценката на условията на задържане по чл. 3 от Конвенцията е особено важно да бъде взето предвид кумулативното въздействие на тези условия, както и конкретните твърдения, направени от въпросното лице, и времето, което той или тя е прекарал/а в тези условия“.

Решение № 13630/17.04.2025 г., по адм. дело № 3066/2024 г. на Административен съд София – град, 11^{-ти} състав е правилно, като постановено в съответствие с коментираните по – горе материалноправни норми, и обосновано. Необосноваността е една от формите на неправилност на съдебно решение (арг. чл. 209, т. 3 АПК) и представлява най – общо нарушаване от Съда на „логическите или на общоизвестните опитни правила, при преценката на доказателствата или на доказателствените факти“. Т. за случая не се установява от настоящия касационен състав. Не са допуснати съществени нарушения на съдопроизводствените правила. Съдът е осигурил възможност на адвоката на ищеца да упражни в пълен обем процесуалните си права, но видно от съдебните протоколи усилията са били насочени в друга посока, с неясна цел. Не е проявена процесуална активност за доказване, посредством всички допустими доказателствени средства на твърденията, изложени в исковата молба. В заключителното съдебно заседание (протокол на л. 84 от адм. дело № 3066/2024 г.) Съдът е дал ход на устните състезания и адвокатът-пълномощник е разполагал с възможност да пледира, като е сторил това, както е преценил за необходимо. Съдът е преценил (чл. 149, ал. 3, изр. първо ГПК) да определи на страните и срок за представяне на писмени защиты, макар делото да не е с фактическа и/или правна сложност, но без да изчака изтичането на този срок е постановил решението си. Писмената защита, наименована от адвоката „бележки“ е представена след постановяване на решението. Съдържанието ѝ е идентично с това на исковата молба. Постановяването на съдебното решение преди изтичането на определение

срок по чл. 149, ал. 3, изр. първо ГПК в конкретния случай и предвид изложеното по – горе, не може да бъде квалифицирано като съществено нарушаване на съдопроизводствените правила, понеже не е ограничило процесуалното право на ищеца да защити и докаже исковата си претенция.

Неоснователна е и касационната жалба на ГД „Изпълнение на наказанията“, против Определение № 17819/26.05.2025 г., с което Съдът е отменил диспозитива на Решение № 13630/17.04.2025 г. за осъждане на А. Н. С. да заплати на ответника юрисконсултско възнаграждение.

Утвърдено е в съдебната практика становището, че нормите на чл. 286, ал. 2 и ал. 3 ЗИНЗС са специални, по отношение на чл. 78, ал. 8 ГПК, вр. чл. 144 и чл. 143 АПК, и не предвиждат хипотеза за възлагане в тежест на ищеца, на юрисконсултско (адвокатско) възнаграждение, когато искът му бъде отхвърлен. По делото не са направени разноси, което да налага осъждане на ищеца за такива (чл. 286, ал. 2, предл. първо ЗИНЗС).

Водим от изложените мотиви и на основание чл. 221, ал. 2, предл. второ и чл. 222, ал. 1 АПК, вр. чл. 285, ал. 1, изр. второ и изр. трето ЗИНЗС, Административен съд София- град, V^{-ти} тричленен състав,

Р Е Ш И:

ОСТАВЯ В СИЛА РЕШЕНИЕ № 13630/17.04.2025 г. на Административен съд София – град, 11^{-ти} състав, по адм. дело № 3066/2024 г.

ОСТАВЯ В СИЛА ОПРЕДЕЛЕНИЕ № 17819/26.05.2025 г. на Административен съд София – град, 11^{-ти} състав, по адм. дело № 3066/2024 г.

Касационното решение е окончателно, и не подлежи на обжалване и на протест.

ПРЕДСЕ

ДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: